

Verslag Kennistafel Onderzoekend en Ontwerpend Leren

23 juni 2021

Hopelijk is dit de laatste keer dat de Kennistafel OOL online bijeenkomt, want het ziet ernaar uit dat het in het najaar mogelijk zal zijn om elkaar weer live te ontmoeten. Maar vandaag – 23 juni 2021 – treffen de leden van de Kennistafel elkaar nog via Teams. Ze bekijken de content van de website ‘Weten Wat Werkt’, die bijna klaar is om opgeleverd te worden, nemen kennis van twee inspirerende presentaties – van Anne Hotze en van Annemarie van Es – en staan als voorschot op de volgende bijeenkomst stil bij de toekomst van de Kennistafel.

De deelnemers van de Kennistafel hebben een [link](#) ontvangen om de resultaten van de website ‘Weten Wat Werkt bij leren ontdekken’ (‘onder water’) te kunnen bekijken. Juliëtte Walma van der Molen licht het een en ander toe. Was het thema ‘Nieuwsgierigheid’ de vorige keer al ver uitgewerkt, nu zijn ook de ‘tegeltjes’ van het thema ‘Professionalisering’ rijk gevuld met teksten, praktijkvoorbeelden en relevante instrumenten en documenten. De website is dan ook zo goed als klaar en wordt als (voorlopig) eindproduct van de Kennistafel OOL binnenkort opgeleverd bij het NRO en de PO-Raad. Onder de vlag van de website van het [Platform Samen Onderzoeken](#) gaat de site dus voor de zomervakantie live.

Véél!

Wat vooral opvalt als je de content van de website bekijkt, is de hoeveelheid informatie die de website bevat; het is veel! De website is zeer rijk gevuld. Er zijn producten die op meerdere plekken terugkomen, omdat mensen deze dan op verschillende manieren kunnen vinden of tegenkomen. Je kunt er immers niet van uitgaan dat bezoekers (in één keer) de hele website gaan lezen. Het is de bedoeling dat mensen ook geïnspireerd zullen worden als ze een stukje van de website bekijken.

Het projectteam van de kennistafel is blij met het resultaat en hoopt dat bezoekers van de website erdoor worden geïnspireerd en er echt iets aan hebben in de praktijk. De eerste geluiden zijn hoopgevend. Zo heeft Anne Hotze (lector W&T iPabo Amsterdam) de website voorgelegd aan een aantal vierdejaars pabostudenten van de afstudeerrichting ‘Onderzoekend leren’. Hun reacties waren in het algemeen positief. Ze vinden het een mooie en bruikbare website en het is prettig dat er zoveel informatie over OOL bij elkaar staat. De studenten geven aan dat ze vooral veel hebben aan de praktijkvoorbeelden en de praktische instrumenten en tips.

Ambassadeurs onderzoekend leren

Anne Hotze vertelt in haar presentatie wat meer over het uitstroomprofiel ‘Onderzoekend leren’ van de iPabo. Dit programma in het vierde jaar bestaat uit twee minors. De eerste minor heeft vooral een oriënterend karakter. Studenten bekijken en ontwerpen lessen, ontwikkelen vaardigheden op het gebied van OOL en leren oog te krijgen voor ontwikkelingsmogelijkheden en talenten van kinderen.

In de tweede minor ligt het accent op het uitvoeren van praktijkonderzoek. De studenten voeren onderzoek uit naar een onderzoeksvraag van de school en schrijven hierover een artikel. Vaak is de onderzoeksvraag gekoppeld aan de W&T-methode die de school gebruikt. Dat er op dit gebied grote verschillen zijn tussen leerkrachten en scholen is wel eens lastig, maar de opleiding probeert de studenten hier zo goed mogelijk op voor te bereiden.

De studenten die voor deze afstudeerrichting kiezen worden steeds enthousiaster over onderzoekend leren, en ontwikkelen zich in het vierde jaar sterk op dit gebied. Dat is mooi, mede omdat deze studenten op deze manier ambassadeurs worden van onderzoekend en ontwerpnd leren en zo ook de opbrengsten van de kennistafel OOL in de scholen kunnen brengen.

STEAM

De tweede presentatie is van Annemarie van Es, die als STEAM-specialist werkzaam is voor De Haagse Scholen (52 scholen). STEAM staat voor Science, Technology, Engineering, Art, Mathematics; daarmee is meteen aangegeven dat Annemarie zich bezighoudt met onderzoekend en ontwerpnd leren in brede zin. STEAM is gericht op de ontwikkeling van betekenisvol en eigentijds onderwijs, waarin kinderen zich ontwikkelen door te ontdekken, te onderzoeken en te proberen.

Annemarie gaat de scholen in om op basis van een vraag van de school aan school- of onderwijsontwikkeling te werken. Ze stimuleert scholen/leerkrachten om dat op een onderzoekende en ontwerpnde manier te doen en dat is ook kenmerkend voor haar eigen werkwijze. Annemarie laat een serie filmpjes zien waarmee ze de werkwijze illustreert. Het draait om het 'maken'. De school heeft een vraag en gaat op basis daarvan in kleine stapjes aan de slag om iets te 'maken', te ontwerpen. De vraagarticulatie is heel belangrijk, vertelt Annemarie. Vaak gaat er onder een vrij simpele vraag een veel dieper vraagstuk schuil. Het is zaak om dat naar boven te halen.

De filmpjes die Annemarie laat zien zijn inspirerend en illustratief voor onderzoekend en ontdekkend werken en leren en zijn te vinden [op haar website](#). Het is dan ook mooi dat de kennistafel deze mag opnemen op de Weten Wat Werkt-website!

Hoe nu verder?

Met het opleveren van de website is de Kennistafel OOL dit voorjaar formeel beëindigd. Hoe inhoudsrijk en informatief hij ook is, om iets op gang te brengen in scholen is er meer nodig dan 'de website over de schutting gooien'. Het projectteam is dan ook bezig met een plan om de website te promoten en in de scholen te brengen. Zo is er een subsidieaanvraag gedaan om een toolkit te ontwikkelen waarmee scholen in kaart kunnen brengen waar zij staan als het gaat om OOL en die de school vervolgens passende handvatten aanreikt om hierin verder te komen.

De deelnemers werpen verschillende ideeën en vragen op: is het niet effectiever om, naast een 'productenaanbod' (website, toolkit) *mensen* in te zetten die scholen en leerkrachten op een vraaggestuurde manier verder helpen? Kunnen we, bijvoorbeeld via pabo's, misschien mensen opleiden die voor scholen als vraagbaak fungeren? Zouden we universiteiten erbij kunnen betrekken? Natuurlijk hangen dergelijke keuzes in sterke mate af van de financiële middelen waarover de kennistafel straks zal beschikken. Mogelijk is daarover in het najaar meer bekend. Want wél is het duidelijk dat de deelnemers de ambitie hebben om als kennistafel door te gaan. Daarom zullen zij zich op de volgende (hopelijk fysieke) bijeenkomst uitgebreider buigen over de vraag: hoe nu verder?

De volgende bijeenkomst van de Kennistafel OOL is op 6 oktober 2021.